

4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **7 974,38 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 191/2024-42 z 3. apríla 2024 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu v poradí druhú ústavnú sťažnosť sťažovateľov, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/64/2021 a postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej aj „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B4-22C/64/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovatelia tiež navrhujú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznať im primerané finančné zadostučinenie každému z nich v sume 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z opakovane podanej ústavnej sťažnosti a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovatelia podali 5. decembra 2021 na pôvodne príslušnom Okresnom súde Bratislava IV (do 31. mája 2023) žalobu o určenie, že nehnuteľnosti v nej označené patria do dedičstva. Opisujúc chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovatelia zdôrazňujú, že napadnuté konanie trvá už viac ako 2 roky, pričom dosiaľ sa vo veci neuskutočnilo ani jedno pojednávanie, hoci tomu nič nebránilo. Posledným úkonom súdu bolo overovanie stavu vedeného trestného konania (16. marca 2023), čo považujú za nadbytočný úkon, keďže v danom čase obžaloba proti žalovanej už bola dávno podaná (28. októbra 2022, pozn.) a samotný výsledok trestného stíhania nie je pre rozhodovanie o podanej žalobe sťažovateľov podstatný. Zotrvávajú na svojom názore, že konajúci súd postupuje v ich veci „... *nekoncentrovane, chaoticky, bez rozmyslu, vykonávajúc zbytočné procesné úkony, ktorými doslova predstiera činnosť...*“.

2.1. Obsahovo i argumentačne je predložená ústavná sťažnosť totožná s prvou ústavnou sťažnosťou sťažovateľov namietajúcou porušenie nimi uvedených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorú ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 346/2023 z 27. júna 2023 odmietol ako zjavne neopodstatnenú, keď vtedajšiu dĺžku rozhodovania okresného súdu do podania prvej ústavnej sťažnosti (19. marca 2023, pozn.) nevyhodnotil za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia namietajú absolútnu nečinnosť mestského súdu, keďže od začatia napadnutého konania v roku 2021 sa úkony súdu obmedzili iba na zasielanie písomných podaní strán sporu v zmysle § 167 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), vo veci nebolo dosiaľ nariadené ani jedno pojednávanie, konajúci súd neberie ohľad na vysoký vek väčšiny sťažovateľov ani na skutočnosť, že celková dĺžka konania sa môže predĺžiť na tri až štyri roky, keďže konanie nie je meritórne skončené ani len pred súdom prvej inštancie.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Mestský súd k obsahu ústavnej sťažnosti, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte vo fáze jej predbežného prerokovania podľa § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/208/2024 z 18. marca 2024, ktorého súčasťou je stanovisko zákonného sudcu, k podstate ústavnej sťažnosti uviedol, že v zmysle úpravy zo 4. apríla 2023 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 14. jún 2023 (č. l. 250), právny zástupca sťažovateľov si predvolanie prevzal 13. apríla 2023 (doručenka na č. l. 253). Následne sťažovatelia elektronickým podaním 8. mája 2023 doručili podanie s názvom „Predloženie dôkazov“ (č. l. 257), ktoré súd doposlal žalovanej 19. mája 2023. V zmysle úpravy z toho istého dňa (č. l. 268) bol termín nariadeného pojednávania zrušený z dôvodu zmeny rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava IV dodatkom č. 4 s tým, že nový termín pojednávania určí nový zákonný sudca/sudkyňa. Zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená 19. mája 2023 (č. l. 271), nariadil vo veci pojednávanie na 22. apríl 2024. V tejto súvislosti sudca tiež skonštatoval, že sudcom je od 11. mája 2023 a v dôsledku prerozdelenia vecí po ostatných kolegoch mal k 31. decembru 2023 pridelených 214 nevybavených vecí, z ktorých 118 nerozhodnutých, pričom nerozhodnutých vecí starších ako 8 rokov je 11, nerozhodnutých vecí starších ako 5 rokov je 28 a starších ako 4 roky je 39, teda pred vecou sťažovateľov je 78 vecí, ktoré predchádzajú roku podania žaloby sťažovateľov a ktoré musí v záujme zabezpečenia konania súdu bez prietáhov a v primeranej lehote riešiť prednostne. Zdôraznil, že napriek tomu vyvíja maximálne úsilie, aby mohol v jemu pridelených veciach rozhodnúť čo najskôr, o čom svedčí aj jeho procesný postup vo veci sťažovateľov.

III.2. K ústnemu pojednávaniu:

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o bezdôvodnej nečinnosti mestského súdu s poukazom na dĺžku trvania súdneho sporu (viac ako 2 roky) bez uskutočnenia čo i len jediného pojednávania.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom napadnutého konania je určovacia žaloba vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré patria do dedičstva a ktoré poručiiteľka darovala žalovanej. Podľa názoru ústavného súdu vec nevykazuje právnu ani skutkovú náročnosť, uvedené nebolo indikované ani konajúcim súdom v jeho vyjadrení. V správaní sťažovateľov neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania.

10. V prípade postupu okresného súdu aj mestského súdu treba konštatovať, že okresný súd po podaní žaloby 5. decembra 2021 realizoval v napadnutom konaní len nevyhnutné úkony spojené s jej podaním a procesné úkony doručovania repliky a dupliky sporovým stranám (§ 167 ods.1, 3, 4 CSP). Následne možno ustáliť nečinnosť v postupe okresného súdu od posledného procesného úkonu 16. marca 2023 (zist'ovanie stavu trestného konania vedeného proti žalovanej na Mestskom súde Bratislava I pod sp. zn. B4-2T/72/2022, pozn.) až do nariadenia pojednávania mestským súdom, ktoré sa uskutočnilo 22. apríla 2024 a bolo odročené na účel vyhlásenia rozsudku na 22. máj 2024. Mestský súd vo veci sťažovateľov meritórne rozhodol rozsudkom č. k. B4-22C/64/2021-303 z 22. mája 2024, ktorým žalobe sťažovateľov v celom rozsahu vyhovel a priznal im nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Po doručení rozsudku sporovým stranám (rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi žalobcov 22. mája 2024 a právnej zástupkyňi žalovanej 7. júna 2024, pozn.) v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte plyní lehota na podanie opravného prostriedku, a teda napadnuté konanie nie je zatiaľ právoplatne skončené.

11. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie napriek tomu, že netrvá ešte ani celé tri roky, je poznačené zbytočnými prietahmi v postupe konajúceho súdu, ktorými došlo

k porušeniu označených práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. S ohľadom na meritórne rozhodnutie veci sťažovateľov (s minimálnym časovým odstupom po podaní ústavnej sťažnosti) konštatuje, že mestský súd plynule pristúpil aj k doručovaniu rozsudku stranám sporu. Napriek obnovenej činnosti mestského súdu, berúc do úvahy, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v ňom bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu). Formulovaný príkaz sa vzťahuje na všetky nadväzujúce fázy napadnutého konania, ktoré závisia od procesnej aktivity žalovanej (procesné úkony smerujúce k predloženiu veci súdu druhej inštancie na rozhodnutie o podanom odvolaní, rozhodovanie o výške trov konania, pozn.).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

12. Sťažovatelia sa v ústavnej sťažnosti domáhajú, aby ústavný súd každému z nich priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie, majú pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

13. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia priznaného sťažovateľom ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania vedeného pred okresným súdom (od 4. decembra 2021) v trvaní 2 rokov a 5 mesiacov a obdobie nečinnosti v trvaní takmer jedného roka. Ústavný súd pritom zohľadnil aj svoju doterajšiu judikatúru, v zmysle ktorej enormná zaťaženosť všeobecných súdov hraničiaci s ich schopnosťou zabezpečiť relevantnom čase (obvyklý) riadny chod orgánov verejnej moci (čo sa nateraz osobitne prejavilo v súvislosti s tzv. súdnou mapou) môže pri priznaní priznania primeraného finančného zadosťučinenia predstavovať okolnosť hodnú osobitného zreteľa [IV. ÚS 471/2012 (ZNaU 29/2013)]. Vzhľadom na uvedené rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľom v sume 1 000 eur každému z nich (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľov nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

14. O náhrade trov konania ústavný súd rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde a z titulu trov právneho zastúpenia priznal sťažovateľom sumu 7 974,38 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). V tejto súvislosti zároveň dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 675/2023).

15. Pri vyčíslení náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2024 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 343,25 eur, znížená vzhľadom na počet sťažovateľov o 50 % sumu 171,62 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 13,73 eur predstavuje pri 17 sťažovateľoch sumu 6 645,32 eur. Vyjadrenia sťažovateľov z 9. apríla 2024, 20. mája a 23. mája 2024 ústavný súd nepovažoval za podania relevantné pre jeho rozhodnutie a preto zaň sťažovateľom náhradu trov nepriznal. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľov platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), priznaná náhrada tak predstavuje sumu celkom 7 974,38 eur.

16. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu